

Література:

1. Luzuriaga L. Pedagogia social y politica. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1958. 230 p.
2. Luzuriaga L. Pedagogia. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1981. 331 p.
3. Luzuriaga L. Historia de la educacion publica. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1946. 250 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-44>

**THE ROLE OF THE SITUATIONAL TASK IN TEACHING
OF MEDICAL PARASITOLOGY TO MEDICAL STUDENTS**

**РОЛЬ СИТУАЦІЙНОЇ ЗАДАЧІ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ
ПАЗИТОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ**

Kornova N. I. Корнова Н. І.

*Assistant at the Department of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine*

*асистент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Kostylov O. V. Костилюв О. В.

*Candidate of Biological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Kravchuk M. H. Кравчук М. Г.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Для закладів вищої медичної освіти одним з найважливіших завдань є підготовка кваліфікованих лікарів. Для успішного виконання цього завдання є правильна організація навчально-виховної роботи відповідно до робочих навчальних планів.

В Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця для студентів першого курсу однією з базових дисциплін є медична біологія. Одним з розділів якої є медична паразитологія. Кінцевою метою викладання медичної біології майбутнім медикам є забезпечення ґрунтовних знань відповідно до змісту робочої програми з дисципліни, розуміння теорії, вміння аналізувати, використовувати знання на практиці, розвиток критичного мислення. Викладач повинен заохотити студентів до навчання, мотивувати їх, спонукати до бажання глибше пізнати предмет вивчення, до самонавчання.

Критичне мислення є однією з найважливіших навичок професійного лікаря: це вміння аналізувати, порівнювати інформацію і приймати правильні обґрунтовані рішення [1]. На шляху навчання критично мислити велика роль відводиться ситуаційній задачі, коли студент для її розв'язання повинен знати не лише весь теоретичний матеріал на високому рівні, а й вміти аналізувати, систематизувати ці знання і використовувати їх на практиці. Основною умовою успішного розв'язання ситуаційних задач є засвоєння теоретичного матеріалу на всіх рівнях знань. Такими рівнями є розуміння, ознайомлювальний, відтворювальний, реконструктивний, творчий [1]. Правильно розв'язана студентом ситуаційна задача під час практичного заняття показує найвищий рівень засвоєння знань, оскільки студент зумів використати засвоєні знання на практиці. Трьома основними етапами практичного заняття з медичної біології є підготовчий, основний і заключний. Розв'язування ситуаційних задач відбувається під час завершення основного етапу заняття після того, як студенти виконали домашню роботу, опрацювали теоретичний матеріал, виконали тести початкового і кінцевого рівня знань, проаналізували складні моменти і звернули увагу на помилки.

На кафедрі біології розроблено посібник для практичних занять, який використовується на кожному практичному занятті, є орієнтиром в навчанні, оскільки студенти мають можливість ознайомитися з навчальною метою кожної теми, практичними завданнями, відповісти на ряд запитань, готуючись до практичного заняття і вповні опанувати теоретичним матеріалом, виконати тести початкового і кінцевого рівня знань. Також на завершення як підсумок вивченого, студенти розв'язують ситуаційні задачі під контролем викладача на практичному занятті, а під час вивчення медичної паразитології на кожному практичному занятті.

Розглянемо приклад ситуаційної задачі, яка пропонується студентам для розв'язання під час вивчення теми з медичної паразитології. В організм людини потрапила одна інвазійна личинка *Ancylostoma*

duodenale та одна інвазійна личинка *Fasciola hepatica*. Чи будуть через певний період виділятися з організму людини запліднені яйця цих паразитів? Якщо так, то через який час? Чи може бути людина джерелом поширення паразитів у середовищі? [2]

Загалом, спираючись на методику розв'язування ситуаційних задач, цей процес можна поділити на три основні етапи: ознайомлення з задачею; вивчення ситуації, аналіз даних і підготовка вирішення; обговорення [3]. Студенту для розв'язання даної задачі потрібно відразу пригадати навчальний матеріал, шляхом логічних алгоритмів, аналізу і синтезу знайти рішення до цієї задачі. До правильного розв'язку приведе правильно побудований шлях логічних алгоритмів, аналізу вивченого, висновків. Який алгоритм розв'язку задачі? Спершу потрібно визначити ключові слова, які й будуть підказкою на шляху до розв'язання задачі. Зокрема, йдеться про приклади паразитичних організмів. Про кого мова? Про гельмінтів. До якого класу належать ці гельмінти? Мова йде лише про одну личинку, а значить потрібно пригадати, які гельмінти є роздільностатевими, а які гермафродитами. *Ancylostoma duodenale* є роздільностатевою, тому з однієї личинки розв'ється самка або самець, що не призведе до появи потомства. *Fasciola hepatica* є гермафродитом, то ж єдина личинка з часом перетвориться на статевозрілу особину і може спричинити виділення запліднених яєць з організму людини. Студенту потрібно пригадати життєвий цикл паразита, щоб відповісти на наступне запитання: через який проміжок часу будуть виводитися з організму людини запліднені яйця *Fasciola hepatica*. Відповідаючи на наступне запитання, потрібно зосередити увагу студентів на тому, про що саме запитується в задачі. Часто при відповіді на подібного типу питання студенти помиляються. Чому? Відповідаючи на питання, чи буде людина джерелом поширення паразита, студенти часом мають на увазі можливість людини бути джерелом зараження інших людей. А це спричинює неправильну відповідь. Для правильного розв'язку студенту потрібно пригадати інвазійну стадію паразита для людини, шляхи зараження, життєвий цикл паразита, зосередитись на суті останнього запитання задачі, власне, на тому, чи є людина джерелом поширення збудника хвороби. Додатковими запитаннями, уточнювальними можуть бути питання щодо морфологічних особливостей даних гельмінтів, їх локалізацію в організмі людини, клінічні прояви захворювання, спричиненого тим чи іншим гельмінтом, методи діагностики та профілактики захворювання. Як бачимо, задача вимагає від студентів здатності до аналізу і синтезу, вміння застосувати знання на практиці, вміння приймати обґрунтовані рішення, здатність ідентифікувати представників паразитичних організмів, описувати їх життєві цикли.

Власне, це є елементом становлення фахової компетентності як інтегративного аспекту особистості.

Практичне заняття є однією з форм навчання студентів (слово практичний походить від грецького *πρακτικός* – діяльний), тобто, практика – навчання через дію. Метою практичних занять є поглиблення і закріплення теоретичних знань, формування вмінь і навичок застосовувати знання. Шляхом досягнення цілей практичних занять є застосування активних імітаційних та неімітаційних методів навчально-пізнавальної діяльності. Одним з таких методів навчання є використання ситуаційної задачі, яка є імітацією реальної ситуації [3, 4]. Це сприяє формуванню елементів критичного мислення, забезпечує тривале запам'ятовування навчального матеріалу, є засобом визначення рівня засвоєння знань, допомагає студентам в успішній підготовці до інтегрованого іспиту «Крок-1».

Література:

1. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 406 с.
2. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О. В. Романенко, М. Г. Кравчук, В. М. Грінкевич, О. В. Костильов; за ред. О. В. Романенка. – 2-ге вид. К. : ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.
3. Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник / В. В. Ягупов. К.: Либідь, 2002. 560 с.
4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URI: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf